

Õesti = ma rahwa . 178.

K a l e n d e r,

ehf

L ä h t = r a m a t

1 8 3 9

aasta peäle, pãrrast meie

Jõsanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas,
trükkitud Gresseli kirjadega.

Märkide selletaminne.

- Noor = fu.
 Essimenne werend.
 Tais = fu.
 Wiimne werend.
p. parrast.
p. l. parrast lounat.
e. l. enne lounat.
P. Pühha.

Der Druck dieses bloß zum Gebrauch in den Ostseer Provinzen bestimmten Kalenders ist unter der Bedingung gestattet, daß nach Vollendung desselben die gesetzl. bestimmte Anzahl Exemplare an die Censur-Comität abgeliefert werde.

M. v. Engelhardt,
Censor.

Dorpat, d. 7. September 1838.

Parrast meie kalli Issanda Jesusse Kristusse sündimist, on tännawo aasta	1839
Parrast mailma lomist	5788
Parrast Tallinna üleseehitamist	620
Parrast Lutterusse dige usso üleswõtmist	322
Parrast wanna katko	182
Parrast sedda, kui wäggi Pranburgi läks	161
Parrast sedda, kui Toompä põllend	155
Parrast sure nälja hakkatust	144
Parrast teist katko	129
Parrast meie sure armolisse Keisri Herra	
ИЗЪОБЪЯВЛЕНІЕ	
sündimist	43
Parrast sedda, kui ta hakkas wallitsema	14

Joulo = ja Wastla = päwa wahhel on:
6 nädalat.

Januarius.

Neäri = Ku.

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Pühhap.	Neäri P. Uita Jummal!	
2 Esmasp.	Abel, Set	
3 Teisip.	Enok	● 4,32' p.l.
4 Kestnädal	Metusala	Selge
5 Neljap.	Simon	
6 Rede	3 Kunninga P.	tae:
7 Laup.	Julianus	was

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

8 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	ja
9 Esmasp.	Peatus	weike
10 Teisip.	Paawli p.	● 0,56' p.l.
11 Kestnädal	Swraim	külm.
12 Neljap.	Rein	
13 Rede	Hilarius	Tuisone
14 Laup.	Robert	ja

Pulmad Kana: liinas. Joan. 2, 1.

15 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.	ja
16 Esmasp.	Kisbrekt	umb:
17 Teisip.	Tõnnisse pääw	☉ 5,19' p.l.

Sel kuul on 31 päwa.

18 Kestnädal	Uksel	ne
19 Neljap.	Sara	
20 Rede	Waab. Sebast.	ilm,
21 Laup.	Neto	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

22 Pühhap.	9 P. e. Kr. üll. P.	wah:
23 Esmasp.	Lotta	
24 Teisip.	Timoteus	hel
25 Kestnädal	Paawli ümb.	☉ 8,19' p.l.
26 Neljap.	Polikarpus	
27 Rede	Krisostom	ka
28 Laup.	Karel	

Külwi: mehhest. Luf. 8, 4.

29 Pühhap.	8 P. e. Kr. üll. P.	
30 Esmasp.	Adelgund	tuult.
31 Teisip.	An	

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 9, ja lähkää loja kello pool 4. Pääw on pitk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

Februarius.

Kuunla - ku.

1	Kesknäddal	Pirit	
2	Neljap.	Kuunla pääw	● 5, 7' e. l.
3	Kede	Hanna	Kange
4	Laup.	Beronika	kulm

Vimmedast tee äres. Luf. 18, 31.

5	Pühhap.	Paasto Pühha	
6	Esmasp.	Tora	ja
7	Teisip.	Wastla pääw	lumme:
8	Kesknäddal	Tuhka pääw	● 9, 28' p. l.
9	Neljap.	Polli	
10	Kede	Kolastika	saddo.
11	Laup.	Edo	

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

12	Pühhap.	1 P. Paastus	Peh:
13	Esmasp.	Elwine	
14	Teisip.	Walentin	med
15	Kesknäddal	Palwe pääw	
16	Neljap.	Jula	☉ 10. e. l.

Sel kuul on tännawo 28 päwa.

17	Kede	Konstantia	uddu:
18	Laup.	Konfordia	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

19	Pühhap.	2 P. Paastus	Simon Ap.
20	Esmasp.	Egarius	sed
21	Teisip.	Esaia	
22	Kesknäddal	Peetri pääw	ilmad.
23	Neljap.	Mina	
24	Kede	Maddise pääw	☾ 3, 10' p. l.
25	Laup.	Wiktorius	

Sest, kes kurratist waewatud. Luf. 11, 14.

26	Pühhap.	3 P. Paastus	Heitlik
27	Esmasp.	Leander	
28	Teisip.	Iustus	ilm.

16mal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähkäh
loja kello 5. Pääw on 10, d 14 tundi pikk.

Martius.

Paasto = fu.

1	Kesknäddal	Albina	Kül.
2	Neljap.	Medea	mad,
3	Kede	Kadde	● 3.51' p.l.
4	Laup.	Adrian	

5000 meest södetakse. Joann. 6, 1.

5	Pühhap.	4 P. Paastus	lumme:
6	Esmasp.	Kotwrid	
7	Teisip.	Perpetua	saosed
8	Kesknäddal	Siprian	
9	Neljap.	Põri pääw	ilmad.
10	Kede	Mifeus	Ⓢ 7, 7' e.l.
11	Laup.	Konstantin	

Jesus kiwwidega wiisatud. Joann. 8, 46.

12	Pühhap.	5 P. Paastus	Pehme
13	Esmasp.	Ernst	ja
14	Teisip.	Safarias	umbne
15	Kesknäddal	Longinus	
16	Neljap.	Aleksander	ilm.
17	Kede	Truta	
18	Laup.	Kabriel	Ⓢ 3, 57' e.l.

Sel kuul on 31 päwa.

Kristusse sisse söitmisest. Matt. 21, 1.

19	Pühhap.	6 P. Paastus	
20	Esmasp.	Olga	Heit:
21	Teisip.	Vent	
22	Kesknäddal	Kawael	lilkud
23	Neljap.	Suur Nelja P.	
24	Kede	Suur Kede	ilmad.
25	Laup.	Paast. Mar. p.	

Kristusse ülestoumisest. Mark. 16, 1.

26	Pühhap.	1 P ü h h a	Ⓢ 6, 11' e.l.
27	Esmasp.	2 P ü h h a	Wah:
28	Teisip.	3 P ü h h a	hel
29	Kesknäddal	Kido	uddune
30	Neljap.	Adonias	
31	Kede	Tettlaus	ilm.

10mal selle fu päwal touseb päike kello 6, lähkõs
loja kello 6. Pääw on 12, ja õ 12 tundi pikk.

Apriliš.

Jürri = ehk mahla = ku.

I Laup. Karjalaskm. pääw		
Kinnipandud ukst. Joann. 20, 19.		
2 Pühhap.	I P. p. üll. P.	● 0,56'e.l.
3 Esmasp.	Werdinand	Tuul: sed,
4 Teisp.	Ambrosius	
5 Keßnaddal	Maksim	
6 Neljap.	Kõlestin	pehmed
7 Kede	Aron	
8 Laup.	Liborius	
D 6,32'p.l.		

Heast karjatsest. Joann. 10, 12.		
9 Pühhap.	2 P. p. üll. P.	il:
10 Esmasp.	Etsekiel	mad,
11 Teisp.	Leo	wah:
12 Keßnaddal	Julius	
13 Neljap.	Justinus	
14 Kede	K ü n n i p ä ä w	hel
15 Laup.	Olimpia	wihma

Ürritesse aia pärrast. Joann. 16, 16.		
16 Pühhap.	3 P. p. üll. P.	8,59'p.l.

Sel kuul on 30 päwa.

17 Esmasp.	Rudolw	ja
18 Teisp.	Walerian	lumme:
19 Keßnaddal	Timon	sad:
20 Neljap.	Jakobina	
21 Kede	Adolarius	
22 Laup.	Kajus	do.

Kristusse ärraminneisest. Joann. 16, 5.		
23 Pühhap.	4 P. p. üll. P.	Jürri pääw
24 Esmasp.	Albert	5,21'p.l.
25 Teisp.	Markusse p.	Wihma
26 Keßnaddal	Etsekiel	ja
27 Neljap.	Anastasiuſ	
28 Kede	Witalis	
29 Laup.	Reimund	tuult.

Sigest pallumissest. Joann. 16, 23.		
30 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	

12mal selle ku päwal touſeb päite kello pool 5, ja lähhab loja kello pool 8. Pääw on pitk 15, ja 9 tundi.

1 Esmasp.	Wolbri pādw	● 8-49' e.l.
2 Teisip.	Sigismund	
3 Keßknäddal	+ Leidminne	Kallid
4 Neljap.	Suur + Pādw	
5 Rede	Kottart	so:
6 Laup.	Susanna	jad

Rõmußtajast Waimust. Joann. 15, 26.

7 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	pāwad,
8 Esmasp.	Laas	● 8, 5' p.l.
9 Teisip.	Niggulas	
10 Keßknäddal	Gordian	wahhel
11 Neljap.	Pankratius	
12 Rede	Henriette	mürris:
13 Laup.	Serwatus	

Pühhas waimust. Joann. 14, 23.

14 Pühhap.	Nelli Pühhi	
15 Esmasp.	2 Pühha	tamist
16 Teisip.	3 Pühha	● 0, 24' p.l.
17 Keßknäddal	Jodokus	
18 Neljap.	Erif	ja

19 Rede	Aggāus	wihma.
20 Laup.	Pil	

Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

21 Pühhap.	3 aino Jum. P.	heit:
22 Esmasp.	Mili	
23 Teisip.	Tesiderius	lit
24 Keßknäddal	Ester	● 1, 15' e.l.
25 Neljap.	Urbanus	
26 Rede	Eduard	ilm,
27 Laup.	Peet	

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.

28 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	Sojad
29 Esmasp.	Mart	
30 Teisip.	Wikand	● 4, 20' p.l.
31 Keßknäddal	Petronella	pāwad.

8mal selle ku pāwal touseb pāike kello pool 4, ja lähkää loja kello pool 9. Pādw on pitk 17, 8 agga 7 tundi.

Juniu 8.

Jani: ku.

1 Neljap.	Kotskal	Uddu:
2 Kede	Martellus	sed
3 Laup.	Rasmus	ilmad.

Surest õhto sõmaaiast. Luf. 14, 16.

4 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	
5 Esmasp.	Poniwafius	Wihma.
6 Teisip.	Artemius	II. p. l.
7 Keßnåddal	Eufretsia	Kallid
8 Neljap.	Medardus	
9 Kede	Pertram	sojad
10 Laup.	Pitkem pään	

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1.

11 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	
12 Esmasp.	Pafilides	pāwad.
13 Teisip.	Tobias	
14 Keßnåddal	Walerius	Mürri:
15 Neljap.	Widi pään	1, 38, e.l.
16 Kede	Justina	
17 Laup.	Nikander	tamist,

Sel kuul on 30 pāwa.

Olge armolißed. Luf. 6, 36.

18 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	
19 Esmasp.	Kerwafius	rahhet
20 Teisip.	Wlorentin	
21 Keßnåddal	Kael	ja
22 Neljap.	Karolina	6, 53' e.l.
23 Kede	Pafilus	wihma.
24 Laup.	Jani pään	

Moheft kalla sagist. Luf. 5, 1.

25 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	
26 Esmasp.	Jeremias	Heit:
27 Teisip.	Eadislauß	lißud
28 Keßnåddal	Josua	ilmad.
29 Neljap.	Peetr. Pawl. p.	0, 40' e.l.
30 Kede	Lilla	

10mal selle ku pāwal toußeb päike 3 werendit pārrast kello 2, ja lähhab loja üks werend pārrast kello 9. Pään on pitk 18 ja üks pool tundi, 8 agga 5 ja üks pool tundi.

Julius.

Heina - ku.

1 Laup.	Teobald	
Bariferide õigussfest. Matt. 5, 20.		
2 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P. Heina Mar. p.	
3 Esmasp.	Kornelius	Kaunid
4 Teisp.	Ulrik	
5 Kesknaaddal	Anselm	sojad
6 Neljap.	Hektor	4, 40' p. l.
7 Rede	Emetrius	ilmad
8 Laup.	Kilian	

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1.		
9 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	towad
10 Esmasp.	7 Wenda	
11 Teisp.	Eleonora	mür-
12 Kesknaaddal	Hindrik	
13 Neljap.	Marreta pään	ris-
14 Rede	Ponawent	1, 4' p. l.
15 Laup.	Apost. Jagg.	tamist

Walleprohwetidef. Matt. 7, 15.		
16 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	ja

Sel kuul on 31 päwa.

17 Esmasp.	Aleksius	wihma.
18 Teisp.	Rosina	
19 Kesknaaddal	Bridrika	Willud
20 Neljap.	Elias	
21 Rede	Taniel	11, 27' e. l.
22 Laup.	Maria Mad.	pawad.

Ülletohtusef maia; piddajast. Luf. 16, 1.		
23 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	
24 Esmasp.	Kristina	Head
25 Teisp.	Jakobi pään	
26 Kesknaaddal	Anno	ilmad.
27 Neljap.	Marta	
28 Rede	Plato	10. e. l.
29 Laup.	Olwi pään	

Jerusalemma ärrarikmissef. Luf. 19, 41.		
30 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	Tuult.
31 Esmasp.	Kristwid	

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 4, ja lähkää loja kello pool 9. Pään on pilt 17, õ agga 7 tundi.

Augustus.

Leikuse: ku.

1	Teisip.	Peetri wang.	
2	Kesknäddal	Hannibal	Willud,
3	Neljap.	Eleasar	agga
4	Kede	Tominikus	
5	Laup.	Oswald	10.16'e.l.

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

6	Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	head
7	Esmaasp.	Edunno	
8	Teisip.	Kerhard	ilmad,
9	Kesknäddal	Romanus	
10	Neljap.	Lauritse pääw	wahhel
11	Kede	Herm	wihma.
12	Laup.	Klara	11. p. l.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

13	Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	
14	Esmaasp.	Eusebius	Mürris:
15	Teisip.	Kufki Mar. p.	
16	Kesknäddal	Isaak	taminne
17	Neljap.	Wilibald	
18	Kede	Leno	wihmaga.

Sel kuul on 31 päwa.

19 Laup.	Sebald	4, 26' p. l.
----------	--------	--------------

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

20 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	
21 Esmaasp.	Kut	Tuul:
22 Teisip.	Wilibert	
23 Kesknäddal	Sakeus	sed,
24 Neljap.	Pertli pääw	
25 Kede	Ludwik	sojad
26 Laup.	Trenäus	11.59' p. l.

Rünnest piddali: többisest. Luf. 17, 11.

27 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	
28 Esmaasp.	Augustin	pä:
29 Teisip.	Joann. hukf.	
30 Kesknäddal	Penjamin	wad.
31 Neljap.	Rebekka	

14mal selle ku päwal touseb päike 3 werendit pärrast kello 4, ja lähkää loja üks werend pärrast kello 7. Pääw on pitt 14 ja üks pool, 8 agga 9 ja üks pool tundi.

September. Suggise-ehk Mihkli-ku.

1	Rede	Efidius	Heits
2	Laup.	Eisa	
Mammonast. Matt. 6, 24.			
3	Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	lii
4	Esmap.	Kai	☉ 3,37' e.l.
5	Teisip.	Moses	
6	Kesknäddal	Magnus	ilm.
7	Nelhap.	Regina	
8	Rede	Mar. sündmin.	Head
9	Laup.	Pruno	

Maini: liina surnust. Luf. 7, 11.

10	Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
11	Esmap.	Põri pääw	☉ 8,48' e.l.
12	Teisip.	Sirus	
13	Kesknäddal	Amatus	Wihma
14	Nelhap.	Kisti üllend.	ja
15	Rede	Nikodemus	tuult.
16	Laup.	Leontina	

Sel kuul on 30 päwa.

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

17	Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	☉ 11. p. 1.
18	Esmap.	Kottlob	
19	Teisip.	Werner	Wihma
20	Kesknäddal	Wansta	
21	Nelhap.	Matteuse p.	ja
22	Rede	Morits	lumme:
23	Laup.	Osea	saddo.

Suremast kääsust. Matt. 22, 34.

24	Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	Joann. sam.
25	Esmap.	Kleomas	☉ 3,52' p.l.
26	Teisip.	Harald	
27	Kesknäddal	Udolv	Heitlii
28	Nelhap.	Wentfel	
29	Rede	Mihkli pääw	ilm.
30	Laup.	Hironimus	

12mal selle ku päwal touseb päike kello 6, ja lähhäb toja kello 6. Pääw on pitt 12, ja 3 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina: ku.

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

1 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	Leikusse P.
2 Esmasp.	Woldemar	Willud
3 Teisip.	Jairus	Ⓢ 8. 3' p. l.
4 Kesknaaddal	Prants	
5 Neljap.	Wides	ilmad
6 Rede	Luisa	wihma.
7 Laup.	Malo	ga.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

8 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	
9 Esmasp.	Tionisius	Tulle:
10 Teisip.	Mai	Ⓢ 6, 10' p. l.
11 Kesknaaddal	Purfard	
12 Neljap.	Walwriid	wad
13 Rede	Teresa	head
14 Laup.	Kalikstus	ilmad.

Kunningamehhe poiaft. Joann. 4, 47.

15 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	
16 Esmasp.	Kallus	Wih.
17 Teisip.	Leonhard	Ⓢ 9, 38' e. l.

Sel kuul on 31 päwa.

18 Kesknaaddal	Lukas se päaw	mased
19 Neljap.	Eutsius	
20 Rede	Welisius	tuul.
21 Laup.	Ursel	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

22 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	
Lutterusse dige usso üleswõtmisse Pühha.		
23 Esmasp.	Sewerin	sed
24 Teisip.	Salome	
25 Kesknaaddal	Krispin	Ⓢ 9, 50' e. l.
26 Neljap.	Amandus	ja
27 Rede	Kapitolin	
28 Laup.	Simon Jud.	summe:

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

29 Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	saosed
30 Esmasp.	Abfalon	
31 Teisip.	Wolfgang	pawad.

16mal selle ku päwal touses päike kello pool 8, jalähhab loja kello pool 6. Päaw on pitt 9, 8 15 tundi.

November.

Talwe:ku.

1	Kesknäddal	Püh hade pääw	
2	Neljap.	Hingede pääw	10,51'e.l.
3	Kede	Kottlieb	Külm
4	Laup.	Ot	ilm.

Jairi tütrest. Matt. 9, 18.

5	Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	
6	Esmasp.	Käseper	Kange
7	Teisip.	Paltser	
8	Kesknäddal	Klaas	külm
9	Neljap.	Joobst	3,52'e.l.
10	Kede	Martin Eutter	ja
11	Laup.	Martin Piisk.	

Hirmsäst ärrakautamisse: tööst. Matt. 24, 15.

12	Pühhap.	25 P. p. 3 a. J. P.	lund
13	Esmasp.	Arfadins	
14	Teisip.	Predrik	sa-ab.
15	Kesknäddal	Leopold	
16	Neljap.	Ottomar	0,4' e. l.
17	Kede	Alweus	Tormi.
18	Laup.	Esa	

Sel kuul on 30 päwa.

Wiimsest Rohust. Matt. 25, 31.

19	Pühhap.	26 P. p. 3 a. J. P.	Liisbet
20	Esmasp.	Amos	sed
21	Teisip.	Mar. ohwerd.	
22	Kesknäddal	Sesilia	ilmad,
23	Neljap.	Klement	
24	Kede	Josias	4.39'e.l.
25	Laup.	Kadrina pääw	wahhel

Künnest Neitsidest. Matt. 25, 1.

26	Pühhap.	27 P. p. 3 a. J. P.	
Surnutte mällestusse Pühha.			
27	Esmasp.	Jetta	lund
28	Teisip.	Künter	ja
29	Kesknäddal	Ewert	külma.
30	Neljap.	Andrese pääw	

9mal selle ku päwal touseb päike kello pool 9, ja lähkää loja kello pool 4. Pääw on pikk 7, 8 17 tundi.

Detsember.

Joulo = ku.

1	Kede	Arend	☾ 11. e.l.
2	Laup.	Kandidus	
Kristusse süsse, sõitmisest. Matt. 21, 1.			
3	Pühhap.	1 Krist. Tull. P.	Külmad
4	Esmap.	Parbo	
5	Teisip.	Sabina	tuled
6	Kesknäddal	Niggola pääw	
7	Neljap.	Antonie	ja
8	Kede	Mar. sam.	☾ 2, 23' p.l.
9	Laup.	Juhum	

Lähed enne wimist päwa. Luk. 21, 25.			
10	Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	Lühhem p.
11	Esmap.	Elso	
12	Teisip.	Ottilia	lumme-
13	Kesknäddal	Eutisia	
14	Neljap.	Nikafius	saddo.
15	Kede	Johanna	☾ 6, 24' p.l.
16	Laup.	Albina	

Joannes wangi; tornis. Matt. 11, 2.			
17	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	Kaunis

Sel kuul on 31 päwa.

18	Esmap.	Kristow	lange
19	Teisip.	Loth	külm.
20	Kesknäddal	Abraam	
21	Neljap.	Toma pääw	Lund
22	Kede	Peata	
23	Laup.	Dagobert	☉ 10, p. l.

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.			
24	Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	
25	Esmap.	Joulo	ja
26	Teisip.	Teine Pühha	
27	Kesknäddal	Kolmas Pühha	umbne
28	Neljap.	Süta Laste p.	
29	Kede	Noa	ilm.
30	Laup.	Tawet	

Sest immet; pannemisest. Luk. 2, 33.			
31	Pühhap.	P. pärr. Joulo	☾ 9.35' e.l.

10mal selle ku päwal touseb päike üks werend pärrast kello 9, ja lähkääb loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pitk 5 ja üks pool tundi, 6 ja üks pool tundi.

Aasta muutmissed.

Kewwade hakkab 9mal Paastoku päwal, kello 8, 31 minuti enne lounat. Siis on päaw ja ö ühhe pikkused.

Sui hakkab 10mal Janiku päwal, öhto kello 5, 31 minuti enne lounat. Siis on meil feigepitkem päaw.

Süggise hakkab 11mal Mihkliku päwal, kello 7, 29 minuti pärast lounat. Siis jälle on päaw ja ö ühhe pikkused.

Talwe hakkab 10mal Jouloku päwal, kello 0, 52 minuti pärast lounat. Siis on meil feigelühhem päaw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kaksford, agga meie maal ei olle neid mitte nähha. Ku warjutamist ei olle sel aastal mitte.

Esimesenne meie maal näggematta Päwa warjutamine on 3mal Paastoku päwal.

Teine meil ka näggematta Päwa warjutamine on 26mal Leikusseku päwal.

Wennema Ülemawallitseja sugguselts.

Nikolai se esimesenne, Keiser ja feige Wenerigi wallitseja; ka Sleswif-Holsteini wallitseja Würost, on sündinud 1796, Janiku 25. päwal.

Aleksandra Weodorowna, Keisri praua, Preisi Printses, on sündinud 1798, Heina:ku 1. päwal.

Aleksander Nikolajewits, Rigi pärria, Tsesarewits ja Suurwürost; on sündinud 1818, Jüri:ku 17. päwal.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1827, Mihkli:ku 9. päwal.

Nikolai Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1831, Heina:ku 27. päwal.

Mikael Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1832, Wina:ku 13. päwal.

Suurwürost, Mikael Pawlowits, Keisri wend; on sündinud 1798, Neäri:ku 28. päwal, ja temma Praua on:

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printses; on sündinud 1806, Joulo:ku 28. päwal.

Maria Nikolajewna, Suurwürosti Printses; on sündinud 1819, Leikusse:ku 6. päwal.

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1822, Leikusses; ku 30. päwal.

Aleksandra Nikolajewna, Suurwürsti
Printsess; on sündinud 1825, Jani-ku 12. päwal.

Maria Michailowna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1825, Kiuunla; ku 25. päwal.

Elisabet Michailowna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1826, Lehhe; ku 14. päwal.

Katarina Michailowna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1827, Leikusses; ku 16. päwal.

Maria Pawlowna, Suurwürsti Printsess,
Keisri õdde, Weimari ja Eisenaki Ma wallitseja
Karel Wridriko praua, on sündinud 1786,
Kiuunla; ku 4. päwal; ja temma abbiķasa on
sündinud 1783, Kiuunla; ku 2. päwal.

Anna Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Keisri
õdde, Hollandima kunningrigi pärrispärria
Willem Wridrik Georg Ludwigi
praua; on sündinud 1795, Meäri; ku 7. päwal;
ja temma abbiķasa on sündinud 1792, Joulo;
ku 6. päwal.

Kronopühhad, mis ue kirriķo seädusse
järele ka Ma kirrikuttes tulleswad piddada:

1. Jürriku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürsti
Aleksander Nikolajewitsi, wenne-
rigi aujäre pärris pärria sündimisse pääw.

2. Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri
Prau, Aleksandra Weodorowna nimme
pääw.

3. Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri
ja keige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlo-
witsi sündimisse pääw.

4. Heinaku 1. päwal. Meie sure Keisri Prau,
Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.

5. Leikusses; ku 22mal päwal. Meie sure Keisri
Herra ja Temma Abbiķasa kronimisse pääw.

6. Leikusses; ku 30mal päwal. Wennerigi au-
järe pärris pärria, Surewürsti Aleksander
Nikolajewitsi nimme pääw.

7. Salweku 20mal päwal. Meie sure Keisri
Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse
pääw.

8. Jouloku 6mal päwal. Sesamma meie sure
Keisri nimme pääw.

Needsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui
need Paašto jutlusse päwad.

Hooste = weiste = ja kauba = ladad.

I. Eesti - ma Rubbernemangus.

Talliinnas: 1) Jani:ku 20maist päwast, ku ot-
ani. 2) Mihkli:ku 26, 27. ja 28mal päwal.

Rakwerre:liinnas: 1) Neäri:ku 27mal ja
28mal päwal. 2) Jani:ku 16mal ja 17mal
päwal. 3) Mihkli päwal.

Paide:liinnas: 1) Kuuula:ku 3mal päwal.
2) Jani:ku 25mal päwal. 3) Mihkli:ku
10mal ja 11mal päwal.

Haapsalo:liinnas: 1) Neäri:ku 10mal ja
11mal päwal. 2) Mihkli:ku 14. ja 15mal päwal.

Paldiski:liinnas: 1) 2sel ja 3mal Kuuula:
ku päwal. 2) Mihkli:ku 21sel ja 22. päwal.

Eihhola:liinnas: 1) Esmaspäwal enne
Wastla päwa. 2) Mihkli:ku 24mal päwal.

Kaplas, 1) esimesel redel pärrast Mihkli
päwa. 2) kolmandamal redel pärr. Neäri päwa.

Reblas, Mihkli päwal ja kaks päwa se järrele.

Merjama kirrifo jures, kolmandamal Kris-
tusse tullemisse pühhal.

Orkital, Neäri:ku 7mal ja 8mal päwal.

Kollowerres, Neäri:ku 17mal ja 18mal
päwal, ja Wina:ku 4mal ja 5mal päwal.

Jõhwis, Mihkli:ku 24mal ja 25mal päwal.
Keila kirrifo jures, Mihkli päwal ja kaks
päwa se järrele.

Jõeleftmes, nädal pärrast Mihkli päwa.
Rubbermango kohto kasso järrele ei pea enam lubba
ollemä, ei laupäwal egga pühapäwal lata piddada,
waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala es-
simesel argi-päwal petama.

2. Eihwlandi - ma Rubbernemangus.

Tarto:liinnas: 1) Kolme funninga suur
saksa laat. 2) Peetri- 3) Maria sündimisse-
ning 4) Mihkli-päwal.

Perno-liinnas: 1) 3 nädalat pärrast Jani-
päwa üks suur saksa laat. 2) Esmaspäaw ning
Teispäaw enne Mihkli päwa. 3) Esmasp. ning
Teisp. pärrast 3mat Kristusse tullemisse pühha.

Willandi-liinnas: 1) Kuuula:ku 2sel päwal
üks suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani päwal
3 päwa, ning 3) 24mal Mihkli:ku päwal.

Kurresare-liinnas: 1) 6mal Kuuula:ku päwal.
2) 1mesel Wina:ku päw. ja 3 päwa pärr. sedda.

Werro-liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal
Mihkli ku päwal. 3) üks suur saksa laat, mis
8 päwa petakse 22 Kuuinla-ku päwast. 4)
10mal Talwe-ku päwal.

Walka-liinas: 1) 12mal Jani-ku päwal. 2)
10mal Leikusse-ku ja 3) 29mal Mihkli-ku päwal.
Kastnas, Mihkli-ku 8mal ja 9mal päwal.
Audrus, 13mal ja 14mal Mihkli-ku päwal.
Põltsama-moisas, 17mal Mihkli-ku päwal.
Lustwerre-moisas, 15mal Wina-ku päwal.
Põrawerre-moisas, 13mal Mihkli-ku päwal.
Kaanso-moisas, 30mal Leikusse-ku päwal.
Korti-moisas, liggi Walka-liinna, 15mal
Mihkli-ku päwal.

Rappina-moisas, 4. ja 5mal Mihkli-ku päwal.
Weski-moisas, Kambia kihhelfonnas, 15mal
Wina-ku päwal.

Oldre-moisas, Helme kihhelfonnas, 10mal
ning 11mal Mihkli-ku päwal.

Helme-moisas, 15mal Leikusse-ku päwal.

Tarwaste-moisas, 29mal Jani-ku päwal.

Wendra-moisas, 20mal ja 21mal Mihkli-
ku päwal.

Luggemissed.

T ä h t p ä w a d e s t.

(Mis mullo polele jäi.)

Jürri kuu sees olli paggana usso päiwil Sak-
samaal ja pohja mail wiisiks, kewwade hakkatust
ja suwwe woito talwe ülle mitme ebbausso kom-
bega piddada. Monnel maal peti sedda Pühha
Jürripäwal, teisel maio kuu hakkatusses, ja
maial kewwadisel pöri päwal ehk ennegi jo tal-
we aial. Meie maal olli alles Rootsi kunnin-
gatte wiimisel aial monnes kohhas üks ebbausso
pruuk petawaks, mis maialgi mailmas lifumas
olli. Teggid innimesed Wastla õhto hõlgist
ühhe kuio, mis Metfik üks nimmetasid; pan-
nid temmale ühhel aastal meesterahwa kübera
ja wanna kue selga, teisel aastal tanno-pähha
ja naesterahwa kue selga. Sedda kuio pistsid
pitka ridwa otsa, kandsid õiskades ja sure kissa-
ga tantsides ülle omma külla, walla ehk kihhel-
fonna raia, jassidusid tedda metsas ühhe pu ladwa
külge finni. Se piddi kül sedda tähhendama,

et nüüd keif äppardust ja õnnetust ollid ärrakannud, ja et willi ja linnad sel aastal hästi piddid figgima. Saksamaal, kus sesamma temp wannast peti, ütlesid ennast talwe ehk surma ärrakandwad.

Leänemaal, Martna kihhelfkonnas, olli rahwal, 200 aastat teed, se pruuk, et kewwade, kui willi olli mahhatehtud ja wihtm wiibis tullemat-ta, rahha ja wilja kofkopanniwad, waat õllut ostsid, sedda põllo peäle weddasid, lauldes ja palwet tehhes ärrajõiwad, suggu õllut ka kõrgesse wasta taewa lopisid, üteldes, et, kuida õllut jälle mahhatulleb, nenda ka wihma hak-kab saddama.

Maial mailmas on paljo tühje kombesid Lih-hawõtte laupäwal ja essinesse Pühha hommikul liikumas, kellest meie polle marahwa hulgas el-lades middagi kuulnud. Sedda ennam tulleb Jürripäwast selletada.

Jürri pääw, Jürri kuu 23^{mal} päwal.

Kes on se Jürri, kellest se pääw omma nim-me sanud? Mis ennemuistsed juttud temmast

fulutawad, sest ei tea, kui paljo sedda tõssi on. Ittlewad, et Jürri, ehk Georg, olnud üks suur-t-suggu wäggew sõddamees, Kappadokia maal, Asia mailma jäus 250 aastat pärrast Kris-tust, fedda wiimaks ristiusso pärrast hirmsal kombel surnuks pinatud. Temma keigekideta-wam teggo olnud se, et ühhe hirmsa kahjotegge-wa mao ärrawoitnud ja tapnud. Ahwrika ma-ilma jäus Libia maal, Silena liinna liggidal, nenda se wanna jut käib, piddanud üks woima-to suur tigge maddo ühhe soo sees paika, ja täitnud omma hirmsa hinge haifoga liinna katko ja tapja tõbbega ärra. Liinna rahwas ei olle temmast jäggo sanud, et kül mittokord temma peäle kippusid. Hädda sundis siis maoga sedda kaupa teggema, et temmale iggapääw kaks lam-mast toidusfeks piddiwad wima, ning kui lam-bad kassinaks jäiwad, lamba ja innimesse, fed-da liso järrele liinna rahwa seast woeti. Juhhus siis liist ka funninga tütre peäle langema. Tem-ma wannemad, suggulassed, sõbrad ja liinna-rahwas ollid sure nutto ja kaebdussenga tedda mao jure saatmas, kui se wahwa mees Jürri

õnneks te peäl nendega kofko sai. Kui sedda halledat luggu kuulda sai, siis Jürri tormas ratsa, täies raudridis, julge waimoga mao peäle. Se kippus, kül su ammuli lahti ja tuld suust aurates, Jürri peäle ja tahtis tedda ärraneelda. Agga Jürri aias pigiga tedda läbbi, et sennasammasse surri, ja lin temmast sai peästerud. Jürri kitus kõllas wimaks Ahwrika maalt Europa male, ja need sured sõawäed, mis Jerusalemma liina Turgide käest käisid ärrawoitmas, pannid temma kuio märgiks omma lippusse; ning se rütel wenne wallitsejatte rigi pitsaris, mis hõbberublade peäl, kahhepeaga kofka rindus näikse, piik käes ja maddo hobbose jallus, se ka Jürrit tähhendab.

Jürri pääw on wannast üks tähtis arropääw marahwale. Jürripääwast hakkatakse suuwist teggo teggema, ja pannakse Waimud wälja; Jürri pääwast Jani arwatakse külwi näddalad, ja kui orras haljendab enne Jürri pääwa, et siis Jakobi pääwal saab udist süa; õöldakse ka, et Jürri pääwal pu foor lahti peab andma, mis ehk monne aasta kofhta tõssi woib olla, agga mitto-

ford pettab; monni moistmatta ütleb ka, et polle hea, kui enne Jürripääwa minnakse orrast waatma. Monni teeb ka Jürri odrad oue aeda mahha lemejähhuks, mis peäle se moistatusse sanna tähhendab: hobbo tine, (rukki orras) teine ahher, (odder) ja ühtlase kannawad.

Jürri pääwa paiko koggub paljo wanna aia ebbausso mõttesid ja kombesid kofko, mis enne muistse kewwade hakkatusse piddamisega paggana rahwa põlwes ja selle uestoga ühte andwad, et Jürrit hooste ja lojuste kaitsjaks jummalaks auustati. Lojus on tallopoia rikkus; siis polle ka imme, et temma eest hõlega murret peab; agga halle se, et rummalus monda on fatsuud ja weelgi katsub, kuidas karja kaitsta kahjo eest, ja siggidust temmale sata. Et waesedki Jürripääwa hommiko lojustele surust andwad, ommeti pallokest leiba, sedda meie ei laida. Agga, kes se jouab keik need muud tembud üllesarwata, mis kulla karjatsed isse sel pääwal peawad, ja mis nendega ja karjaga tehakse!

Karjane peab Jürripääw hommiko kulla perremehhed ja perrenaesed jootma, ja maksetakse

siis temmale sabbarahha, kaks koppikat lehma peält. Lehma perremees pirab rahha ümber Pea, ja panneb sõnniko peäle mahha. Dige karjane jodab Jürripääw; kes teiste ette püab jouda, jodab jo Maarja pääw. Kui karjane ei jouda, siis winamaiad ütlewad, et hunt raiskab palju. Kui karjane sabbarahha sanud, siis loeb kolm kord issameiet, ümber karja kättes, kerp temmal püsti Ma sees, keppi otsas kühbar. Saab ta kolmat korda keppi jure, siis lasseb lojused minnema. Karjatsese ennamiste antakse pihlakane kerp Jürripääw hommiko kätte, sellega aiada weiksed, mitte lüa, koio tua õhto, mitte muud rago murda. Monni karjane toob keppi kolmandama Saksa ma peält ennesele, monni lasseb ka ellawat hõbbemat keppi sisse, prunt peäle. Selle keppi, misga wälja lähhab essimeest korda, peab kerotama, muido, nenda jansib rummalus, karjast kaub palju lojust!

Teine temp se: Perrenaeset, kui karja aiab, peab rätik peas, teine kaelas ja kindad kättes olema, jallad kinni. Wiskab siis witsa, misga karja saatnud, kattuksele, ehk pistab keppi rääs-

tasse, ütleb: Karja õn kattuksele! Enne Jürgi, ütlewad, ei pea mitte palja jallo minnema karja aiama; muido mets kätib karja kallal. Enne Jürgi Ma alles külm, terwisse pärrast siis tarwis jallad kinni panna; agga metsellajas sest ei tea egga kula!

Kui karja wäljasadamad essimeest korda, siis halbid mattawad munna lauda ukse lāwwe alla, ehk pannewad lauda ukse alla ehk oue wārrawa suhho wikkati, kirwe, kimi, ehk sure noa, ehk ka munna mahha; kui karri terwelt üllelāinud ja munna katti ei talla, ei pea mets karwagi sama, ning karri peab kōgoni kahjota jama; agga se lojus, mis omnia jalga rikkub, ehk munna katti tallab, se ei pea talweks ellusse jama. Minne, ussu narri jutto! Kūl woib monni lojus wikkatist ehk kirwest wigga sada, agga, mis mets sest hōlib, ehk sest ristist, mis monni wikkatiga leikab wārrawa alla; ehk kuida sool, mis senna rippuakse, jouaks karja terwisse jures illespidada! Se on Jummal hoidminne, ning peab se ka innimesse ennese moistlikko hōle hoidminne ollema!

Kui karri esimest korda koio tulles, siis perenaene lähkõab iski wasto, siis saab, kuida rummalus ussub, keik wõid ennesele. Karjast kasetakse ka, kui esimest korda karjast koio tulles, kunnimeest ka monnes paikas, kui esimest korda kunnist.

Lojusse kellad ei pea mitte Jürri kuu sees tehtama, egga tohhi enne Jürri päwa kaela panna, muido mets jookseb kella heäle peäle, murrab lojust. Seddagi hullopea jutto kulukse, et Jürripäwast Mihklini hundil päitsed peas peawad ollema, ja et siis sünnib lojused wallale lasta; et lojust, mis karjast jooksnud, ei sõ hunt; et kui hunt lojust kolm kord purrend, agga polle tapnud, siis selle lojusse peäle hunt ennam ei tulle. Tabbab hunt sunnwel kül mitto lojust, kellele enne Jürgi kella kaela polle sanud, ja mitto loma, mis holetusse läbbi karjast kadunud!

Kui lojustel, enne Jürri päwa koio tulles, hõlle kõrsi su kõrwas rippub, siis peab kehwa wilja woos, kui heina kõrsi, siis kassin heina woos tulles.

Kulukse seddagi jutto, misga ehk tahhetakse laste maiust surruda, et kui lapsed lihha söwad enne Jürri päwa, ehk wõid karja jures, siis mets palju lambaid peab wima, ning woi mitte kofkominnema; et ka tuld ei pea teggema karja maal, muido peab hunt ennesele tullised hambad sama. Segi ehk on õppetuseks woetud ütleminne, sest et karjalaste rummalusse läbbi mittoford metsad lähwad põllema.

Jürri päwal finnitawad ka monned lastele, et need ei pea torkima Ma sisse keppiga; teised lähwad enne päwatousmist wälja teise Saksa Ma peäle ja sobriwad sippelga pessa, et metsa wihha kautada.

Jürri päwal ei tohhi ka, wanna usso järrele, mitte puud raiuda. Ühhed ütewad, et perenaene sel päwal peab omma kangastega paugutama, teised kelawad keik paugutamist ja kopkimist, sest et muido eike seäl kõhha peäl kangeste peab murristama. Menda ebbausf isseennesega ridus; mis teine tidab, sedda teine laidab! Seddasamma pimmedusse jutto kulukse ka surest neljapäwast ja surest redest, et siis ei pea

mitte ribid pessema, egga kurrifaga paukuma, sest et siis palju mürristab seal kohhal. Issi tühhine lotus se, et kes siis, kui enne Jürri pawa mürristab, kolm kord loob kufferpalli, selle selg ei pea leikusse aial mitte haiget teggema. — Ennam töt on selle sanna sees, et kui enne Jürri pawa koueke hüab, siis tulles willo sui.

Wannal aial läksid marahwas Jürripaaw öse toa kattusse peale üles waatma, kust metsast suitso pidid tousma, et sealt arwasid hundi pesa leidwad. Teised läksid ka öse wälja, hundi sitta wisid koio, sedda põlletasid ja lassiwad suitso lojuste peale, ütlesid: nüüd mets ei wata nende peale, ja hundid lähwad karjast läbbi ilma kahjo teggematta. Kes selle peale tahhaks julge olla, küs se saaks omma sure kahjoga tunda, et se üsna walle on!

Monni teeb ka Jürripaaw hommiko enne pawa kapsta aedas suitso ja põlletab joulo põh-hud senna ärra; teine suitsetab kaddakaga, kolme Saksa Ma pealt todud; siis us ei pea kapstaid rikkuma. Kes parremat abbi ussi wasto ei tea, küs se kapstastest ilma jääb, kui ussa palju on!

Kulukse ka monda weel liinno petmisest rägitarwad. Kes enne Jürripawa, ilma liinno pettet, se on surust wõtmatta, kaggo kuleb esimest korda, ehk kowitajat, ehk kurge, ehk üllepea lindo, ehk kellagi ja sarwe, se peab ärrakurtma, ehk foggoni surrema. Se ei pea ka süggise lojust esimest korda küttesse pannema; muido kuiwab se loom ärra. Metskits pettab ka meest; kui tikkutab, siis rikkub palju rauapuid, agga kui mägib, siis ei rikku, siis mehkel önnis suwwi kääa. Polle tarwis moistlikko innimest laiemalt õppetada, et se keif puhhas halbi rahwa tühhi jut on!

Ebbausso jamsimissed kirja pannes, tahhame öiete teie silma ette panna endise põlwe rummalusse waesust, et sedda ennam märkaksite Zummalat keigest südbamest tännada walgustaja armoõppetusse eest, mis ainouksi sedda pilkast pimmedust, mis meie maad wannal aial kattis, jouab kautada, muist jo on lõppetanud, ja paaw päwalt ennam rammistab. Ellage siis pawa aial, kui walgusse lapsed; sage ikka targemaks õnnistusseks, ning ka keige selle polest, mis innimesse kutsminne ja tö siin ilmas on. Lootke

ellawa Jummalala abbi peäle, ei mitte tühja kundsida peäle, mis ristiinnimesse selgema tundmissela hääbiks ja aialikko ello ja ellamisse polest keikipiddi kahjaks tullemad!

Markusse pääw, 25mal Jürri kuu pääw.

Pühha Markus ehk Joannes Markus, kuida tedda Apostlide Tegg. Ramatus hütakse, olli Apostli Peetrusse õppetud, ja mitto aastat temma ehk Paulusse seltsimees, kui möda maad käisid, armoõppetust kulutama. Markusse koiäs Jerusalemmas tullid Apostlid kofko, ja temma emma Maria olli ennamiste Jeesusse järrel käimas. Zeine Ewangelium Ue seädusse ramatus on temmast kirjotud. Zeised kirjotawad tedda aastal 66 pärrast Kristust Egiptusse male Aleksandria linna õiget surma surnud; teised, et tedda seälsammas ristiussõ pärrast kolledal kombel pinatud ja tappetud.

Mikspärrast marahwas Markusse päwa surma ehk äksurma päwaks ennemuiste nimmetanud, sedda ei tea meie küll mitte õõlda, egga sedagi, kust wannal aial se meletõ usk tõusnud, et

Markusse päwal ei pea mitte kändma, sest et siis lojufsed äkki surma peawad surema. On ka sedda tühja arwamist kuulda olnud, et kui Markusse päwal ei külmata, siis odradel sel aastal ei pea külmata karta ollema.

Wolbri pääw, Maio kuu 1. sel päwal.

Wolber, ehk täie nimmega Walpurgis, üks jummalakartlik ja kaunis kirjatundja naesterahwas, kes liggi 1000 aastat pärrast Kristust elas, olli Inglismaal sündinud; seält läks Saksa- male ja püdis tullise waimoga rahwast, kes alles pagganad ollid, ristiussõ pole pöördä, ning sai wimaks ühhe nunna kloostri üllemaks wallitse- tud. Pärrast temma surma tõsteti tedda Püh- hade aule.

Maio kuu 1. päwal piddasid Saksa- ja pohja Ma innimesed, paggana ussõ aial, ühhed sured sumwe hakkatusse pühhad, ning se olli ka Saksa- maal üks suur koggodusse noupidamisse ja koftõ pääw. Kui ristiust woitis, siis need, kes alles paggana ussust kinnipiddasid, tullid weel sallaja endise koggodusse kofta kofko, omma

woodra jummalala tenistust piddama. Sest on pärrast se jut tousnud, et noiad peawad igga aasta Wolbri päwal furja waimudega üht suurt koggodust piddama, kus kurratile arro tewad, temma käest uut käske sawad, ja liasõmisse, jomisse ja roppo elloga pörge lusti peawad. Keigekuulsam koggodusse paik on se kõrge mäggi pohja: pooltsel Saksamaal, mis Haartsi mäeks hütakse. Wana usso juttud ütlewad noide lua warre, ahjo robi, ehk sikko seljas koggodussele soitwad, ehk mis muud soido nou ennesele ärrawallitsewad. Monni meie Ma inni: messi on ka wanna rahwa käest sedda kuulnud, ja Saksamaal peab sest weel monda räkimist ollema. Some rahwa seas ligub se jut, et noiad lihhawõtte õse Somest Rootsi koggodussele peawad soitma ja willo, lehma karwo ja lehma sabbasid, ja muud, mis se wasto korjanud, senna kofko weddama. Soomlased pannewad siis sel õõl wast selle lehmale, kes teiste eli käib, kui karja ninnamees, kella kaela; lautade ette seätakse sirbid, et mõdasoitjad noiad ärrahirmutada; ütlewad innimesed ka ennast noide näggewad tule käes taewa pole lendwad, ning kuulwad neid tagguwad ja paugutawad. Sest, mis siis noidest nähha ja kuulda peab ollema, wõtwad rummalad wilja siggidust, surremist ja muud ettekulutada. Se kella kaela panneminne ja need sirbid annawad ühte sellega, mis üllemal kelladest ja wiiklatidest õõldi.

(Jäab polele.)